

Recordant un gravíssim escàndol alimentari: vint anys del síndrome de l'oli de colza desnaturalitzat

El desastre

Enguany n'ha fet vint de l'enverinament massiu per l'oli de colza desnaturalitzat, que provocà a Espanya 1.100 morts i un total de 25.000 afectats. El primer cas es detectà, el 1er de maig de 1981, a Torrejón d'Ardoz (Madrid), amb la mort d'un infant de vuit anys, i tot seguit en sorgiren arreu, sobre tot al Centre. Es tractava, majoritàriament, de consumidors pertanyents a famílies humils, d'escassos recursos econòmics, que solien comprar oli a doll, ofertat a baix preu. Catalunya se'n salvà per mèrits propis.

Els afectats presentaven símptomes diversos: pneumònia, paràlisi progressiva de membres...; costà de descobrir que tots eren efectes visibles d'una mateixa causa. Després d'un període d'informacions contradictòries, de vegades pintoresques com la del Ministre de Govern del govern d'U.C.E., per al qual tot plegat "era obra d'un bichito", es descobrí que la causa era l'ús fraudulent de l'oli de colza desnaturalitzat. Aquest oli de llavors, d'inferior qualitat que l'oli d'oliva, no es podia importar dels països d'origen, si no era amb destí a la indústria –per a fabricar gomes d'esborrar, per exemple–; per això, per distingir-lo, se'l colorava de blau. I vet ací que uns industrials sense escrúpols, sotmeteren el producte importat a un procés de decoloració i, posteriorment, li afegien una anilina –presumptament cancerígena– per a donar-li un color semblant al de l'oli

d'oliva; així el podien oferir a envasadors desitjosos de poder competir en preus. El que hauria estat, simplement, un frau sancionable per una administració rigorosa, esdevenia un delictes criminal, en oferir als envasadors un oli que contenia el producte tòxic sorgit en el procés de destil·lació.

Perquè Catalunya se'n va poder salvar

La Generalitat, d'acord amb l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, té competència exclusiva en matèria de defensa dels consumidors, que en aquells dies exercia per mitjà d'una direcció general de Comerç Interior

i Disciplina del Mercat, depenent del departament de Comerç i Turisme. Des de bon començament, l'esmentat departament va tenir clar que una efectiva defensa dels drets i interessos dels consumidors comportava la coordinació operativa amb els diversos organismes depenents dels departaments d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, Sanitat i Seguretat Social i Indústria i Energia, la funció dels quals podia incidir en l'àmbit del consum que li estava confiat, i, a més, propiciar que els esmentats organismes aportessin els respectius recursos tècnics i humans disponibles, la concentració dels quals faria